Children, Teenagers and Cyberspace: The Impact of Internet Dependence on Intergenerational Rupture

Maryam Sha'ban[1],
Seyed Mohammad Hosseini[2]

Abstract

The aim of this study was to determine the relationship between internet dependence and intergenerational rupture in high school girls; for this purpose, 300 female high school students were selected by random cluster sampling from schools in the sixth district of Tehran. The research method was quantitative with a survey research design. "Internet Dependence" and "Parent-Child Relationship Scale" questionnaires were used to collect data. Statistical analysis of this study was performed using Pearson correlation coefficient. The results showed that there is a significant and inverse relationship between internet dependence and parent-child relationship in high school girls. As the Internet dependence increases in this sample, the father-child relationship and the mother-child relationship decrease. In addition, among the components of the father-child relationship, paternal relationship and paternal intimacy, and among the components of the mother-child relationship, positive maternal affection and maternal relationship, there is a significant correlation with internet dependence at the level ($P < 0.05$).

Keywords

Cyberspace, Parent-child Relationship, Intergenerational Rupture

Please cite this article as: Sha'ban M, Hosseini M. Children, Teenagers and Cyberspace: The Impact of Internet Dependence on Intergenerational Rupture. Child Rights J 2020; 2(8): 81-102.

---

1. PhD of Sociology, Faculty of Social Sciences, Tehran University, Tehran, Iran. (Corresponding author) Email: m.shaban@ut.ac.ir

2. Master of Criminal Law & Criminology, Islamic Azad University, Bandar Abbas Branch, Bandar Abbas, Iran.

Original Article Received: 15 Aug 2020 Accepted: 25 Dec 2020

[Downloaded from childrightsjournal.ir on 2026-11-16]

کودکان و نوجوانان و فضای مجازی:

تأثیر وابستگی به اینترنت بر گسست بین‌نسلی

مریم شعبان[۱]

سید محمد حسینی[۲]

چکیده

این پژوهش با هدف تعیین رابطه‌ی وابستگی به اینترنت با گسست بین‌نسلی در دختران دبیرستانی انجام شد؛ بدین منظور، ۳۰۰ دانش آموز دختر دبیرستانی به روش نمونه گیری خوشه‌ای تصادفی از بین مدارس منطقه شش تهران انتخاب شدند. روش پژوهش کمی با طرح پژوهشی پیمایش بوده است و برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های «وابستگی به اینترنت» و «مقیاس رابطه والدین- فرزندان»استفاده شد. تحلیل آماری این پژوهش نیز با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون انجام پذیرفت. نتایج نشان دادند که بین وابستگی به اینترنت با رابطه‌ی والدین- فرزندان در دختران دبیرستانی رابطه‌ی معنی‌دار و معکوس وجود دارد؛ به طوری که هر چه وابستگی به اینترنت در این نمونه افزایش می‌یابد، رابطه پدر- فرزندی و رابطه‌ی مادر- فرزندی کاهش می‌یابد. علاوه بر این، در بین مؤلفه‌های رابطه‌ی پدر- فرزندی، ارتباط پدرانه و صمیمیت پدرانه، و در مؤلفه‌های رابطه‌ی مادر- فرزندی، عاطفه‌ی مثبت مادرانه و ارتباط مادرانه، با وابستگی به اینترنت، در سطح ($P <$ ۰/۰۵) همبستگی معنادار وجود دارد.

واژگان کلیدی

فضای مجازی، رابطه والدین- فرزندان، گسست بین‌نسلی

---

۱. دکتری جامعه‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه تهران، تهران، ایران. (نویسنده مسؤول)
Email: m.shaban@ut.ac.ir

۲. کارشناس ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس، بندرعباس، ایران.

نوع مقاله: پژوهشی **تاریخ دریافت مقاله:** ۱۳۹۹/۰۵/۲۵ **تاریخ پذیرش مقاله:** ۱۳۹۹/۱۰/۰۵

[Downloaded from childrightsjournal.ir on 2026-11-16]

مقدمه

در پنجاه سال گذشته بروز تحولات گسترده در زمینه‌ی رایانه و ارتباطات، تغییرات عمده‌ای را در عرصه‌های متفاوت و حیات بشری به دنبال داشته است. هنگام پیدایش اینترنت در سال۱۹۶۰، پیش‌بینی این پدیده‌ی نوظهور که طی پنج دهه بتواند چنین تحولی در زندگی افراد ایجاد کند غیر ممکن می‌نمود (۱). در قرن اخیر، فناوری اطلاعات به عنوان عمده‌ترین محور تحول و توسعه در جهان منظور شده و دستاوردهای ناشی از آن به صورت فزاینده‌ای با زندگی آحاد مردم عجین گردیده است (۲). سوئر Sueur در سال ۱۹۹۹ ادعا می‌کرد که ۱۴۹میلیون نفر در جهان از اینترنت استفاده می‌کنند و تقریبا هر ۸ ماه این میزان دو برابر می‌شود (۳). هم‌اکنون این میزان با ضریب نفوذی به طور متوسط ۲۴٪ در جهان، به ۷ میلیارد و ۱۸۹ میلیون و ۲۱۶ هزار و ۹۶۹ نفر رسیده است (۴). بر اساس آخرین اطلاعات موجود، از کل کاربران اینترنت در دنیا در سال ۲۰۱۸، حدود ۴ میلیارد در شبکه‌های اجتماعی مجازی حضور دارند که نسبت به یک سال قبل افزایش ۱۳ درصدی داشته است. بیش از ۳ میلیارد نفر استفاده کننده تلفن‌های همراه هوشمند هستند که در سال ۲۰۱۸ افزایش ۴ درصدی داشته و آخرین آمار آن بیانگر ۵.۱۳۵ میلیارد کاربر است. میانگین جهانی حضور هر فرد در فضای مجازی، روزانه ۴ ساعت است. در این بین، طبق برخی آمارها ایرانی‌ها حدود ۷ ساعت از ۲۴ ساعت خود را در شبکه‌های مجازی هستند (۵، ۶، ۷، ۸).

آمارهای موجود از ضریب نفوذ اینترنت در ایران از سوی مرکز مدیریت توسعه ملی اینترنت (متما)، نشان می‌دهند که بالغ بر ۶۱/۰۶ درصد جمعیت کشور به اینترنت متصل می‌شوند؛ بر این اساس با توجه به جمعیت کشور، شمار کاربران اینترنت ۴۵ میلیون و ۸۸۴ هزار و ۱۴۴نفر تا پایان سال ۹۱ اعلام شده است؛ که بخش عمده‌ای از این افراد، جوانان و نوجوانان می‌باشند (۹). بر اساس آخرین آمار موجود، در سال ۱۳۹۶، کاربران اینترنت در ایران به ۵۶ میلیون نفر رسیده‌اند. در این بین، کاربران تلفن همراه در ایران ۳۰ میلیون هستند که رتبه ۱۶ جهانی را دارد. همچنین، بیش از ۲۰ میلیون نفر کاربر اینستاگرام هستند که رتبه ۷ جهانی در استفاده از شبکه اجتماعی

[Downloaded from childrightsjournal.ir on 2026-11-16]

مجازی مذکور است. در ایران، بیش از ۸۰ درصد از جمعیت با میانگین سنی ۱۵ تا ۲۴ سال در شبکه‌های اجتماعی فعال هستند؛ این درحالی است که میانگین استفاده از اینترنت جمعیت جوان در سایر جوامع در حال توسعه دنیا، ۶۷ درصد است. بنابراین، اصلی‌ترین مصرف‌کنندگان فضای مجازی در ایران، افراد زیر ۱۸ سال هستند که آمار آنها حدود ۱۴ میلیون نفر می‌باشد و بیش از ۴۷ درصد کودکان زیر ۷ سال نیز در فضای مجازی حضور دارند. بر اساس آخرین آمار و اطلاعات موجود، میانگین حضور افراد در فضای مجازی ۷۹ دقیقه است و متوسط حضور دانش‌آموزان روزانه ۵ تا ۹ ساعت است که با شیوع کرونا و مجازی شدن کلاس‌های درسی، این میزان افزایش یافته است. بر اساس آخرین آمار موجود، ۱۱ میلیون و ۴۰۸ دانش‌آموز در شبکه شاد به عنوان شبکه مجازی مدارس در ایران در دوران شیوع کرونا، احراز هویت شده‌اند که بیانگر حضور ۶۲.۵۸ درصدی آنها در این شبکه است. همچنین، حدود ۲۱ درصد از کل دانش‌آموزان فاقد دریافت‌کننده‌های هوشمند هستند یا در جایی قرار دارند که دسترسی به نرم افزار ندارد (۵).

با وجود تمام ویژگی‌های برتری که اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مجازی دارند، با این حال نگرانی‌های جدیدی در خصوص استفاده از آنها و تأثیراتی که این فناوری بر جسم و روح و روان انسان می‌گذارند وجود دارد. بر اساس آخرین آمار از نیروی انتظامی، ۶۸ درصد از جرایم کشور مربوط به تلگرام و ۲۰ درصد نیز مربوط به اینستاگرام است (۵). همچنین کاربران در پی استفاده‌ی روزافزون از اینترنت و زندگی در فضای مجازی به مدت طولانی، نوعی وابستگی کاذب نیز به آن می‌یابند که رهایی از آن امری دشور است (۱).

لازم به تأکید است که در بین کاربران اینترنت، جوانان و نوجوانان بیشترین استفاده را از آن دارند. نتایج تحقیقات انجام شده در ایالات متحده نشان می‌دهند که استفاده از اینترنت در میان این قشر، بیش از هر گروه سنی است. ممکن است فرد ابتدا از روی کنجکاوی به سوی اینترنت جذب شود بدون آنکه از عواقب آن اطلاع کافی داشته باشد و در نهایت در اثر استفاده‌ی مفرط و عدم دانش کافی در مورد نحوه‌ی استفاده از

[Downloaded from childrightsjournal.ir on 2026-11-16]

اینترنت، به آن وابسته گردد که این امر باعث ایجاد معضل‌ها و اختلالاتی مانند «اعتیاد به اینترنتInternet Addiction»، «وابستگی رفتاری به اینترنت Internet Addiction Behavior»، «سوءاستفاده از اینترنتInternet Abuse »، «استفاده‌ی مشکل‌زا از اینترنت Problematic Internet Usag» و «استفاده‌ی مرضی از اینترنت Pathological Internet » می‌شود (۱۰).

هر چند اینترنت باعث سرعت و دقت در کارها و گسترش ارتباطات شده است اما با وجود این نفوذ و گسترش آن، باعث بروز مشکلاتی در جوامع نیز شده است. از جمله این مشکلات شامل، افسردگی، اضطراب، انزوای اجتماعی، افت تحصیلی، فاصله‌ی اجتماعی در بین والدین و فرزندان، انحرافات جنسی نوجوانان و... می‌باشند (۱۱). هم اکنون نزدیک به یک چهارم کاربران اینترنت در ایران به اینترنت وابستگی شدید دارند و این میزان بین سنین ۱۵ تا ۱۸ سال در مقایسه با سایرین بیشتر است. وابستگی به اینترنت عواقبی برای فرد دارد، مثل تغییر دادن سبک زندگی به منظور صرف زمان بیشتر در اینترنت، بی‌توجهی به سلامت خود در نتیجه‌ی کار با اینترنت، اجتناب از فعالیت‌های مهم زندگی، کاهش روابط اجتماعی، نادیده گرفتن خانواده و دوستان، مشکلات مالی ناشی از هزینه‌های استفاده از اینترنت، مشکلات تحصیلی و غیره (۱۱).

مهمترین و مبنایی‌ترین امر پیرامون کودکان، حضور آنها در بنیادی‌ترین نهاد یعنی نهاد خانواده و روابط آنها با والدینشان است که امروزه به دلیل افزایش چشمگیر استفاده افراد زیر ۱۸ سال از اینترنت و حضور آنها در شبکه‌های اجتماعی مجازی، مطالعه و بررسی وضعیت کودکان در فضای مجازی بخصوص تأثیر وابستگی به اینترنت بر رابطه‌ی والد-فرزندی، اهمیت بسیاری دارد که ما را در راستای شناسایی دقیق مسأله و ارائه سیاستگذاری بایسته، راهنمایی می‌کند.

در پژوهش حاضر، شناسایی وضعیت کودکان در فضای مجازی بخصوص وابستگی به اینترنت در بین دختران دبیرستانی شهر تهران، بررسی رابطه یا اثرگذاری وابستگی به اینترنت در بین دختران دبیرستانی شهر تهران بر رابطه والدین -فرزندی آنها، تأثیر وابستگی به اینترنت بر رابطه مادر- فرزندی و پدر- فرزندی و همچنین به طور کلی

[Downloaded from childrightsjournal.ir on 2026-11-16]

تأثیر وابستگی به اینترنت بر گسست بین‌نسلی، وجهه اهتمام است.

بر این اساس، پرسش‌های پژوهش به طریق ذیل تنظیم شده‌اند:

- میزان وابستگی به اینترنت در بین دختران دبیرستانی شهر تهران چگونه است؟
- چه رابطه‌ای در بین وابستگی به اینترنت و رابطه‌ی والدین- فرزندان وجود دارد؟
- آیا تکنولوژی‌های نوینی همچون اینترنت که اساس جوامع اطلاعاتی در حال ظهور است؛ با تضعیف پیوندهای واقعی نوجوانان در رابطه‌ی والدین- فرزندان همراه است؟

باید اضافه کرد از حیث پیشینه تجربی پژوهش حاضر، کااو و سو F. Coa and L. Su (۲۰۰۶) پژوهشی تحت عنوان شیوع اعتیاد به اینترنت در بین نوجوانان چینی و بررسی فراوانی و ویژگی‌های روان‌شناختی در ارتباط با اعتیاد به اینترنت انجام دادند. میانگین سنی ۱۹-۱۵ سال بود؛ ۶۴ دانش‌آموز به عنوان اعتیاد به اینترنت و ۶۴ نفر تحت عنوان افراد بهنجار تشخیص داده شدند. نتایج بدست آمده از این پژوهش نشان می‌دهد که میزان استفاده از اینترنت ۸۸٪ بود و میزان وقوع اعتیاد ۴.۲ ٪ است. گروه معتاد به اینترنت امتیازات بالایی در مقیاس روان‌نژندی و روان‌پریشی داشتند. این گروه در مقیاس کنترل نسبت به زمان، ارزش زمان و وقت و کارایی آن، امتیاز کمتری بدست آوردند. پژوهش کااو و سو نشان می‌دهد که اعتیاد به اینترنت در بین نوجوانان چینی بالاست. نجمی Najmi (۲۰۱۵) نیز نشان داد که اختلاف معنی‌داری بین اعتیاد به اینترنت با معدل نمرات پایان ترم دانشجویان خارجی مالزی وجود ندارد. اوداسی Odaci (۲۰۱۱) در پژوهشی به این نتیجه رسید که در بین خود کارآمدی تحصیلی و اعتیاد اینترنتی همبستگی منفی وجود دارد ولی رابطه‌ی بین اعتیاد اینترنتی و اهمال-کاری تحصیلی از نظر آماری معنی‌دار نیست و خود کارآمدی تحصیلی به خوبی اعتیاد اینترنتی را پیش‌بینی می‌کند. استاوروپولس Stavropoulos و همکاران (۲۰۱۳) نشان دادند که اعتیاد اینترنتی با پیشرفت تحصیلی رابطه عکس دارد. جون و چوی Jun & Choi (۲۰۱۵) بیان کردند که استرس تحصیلی به طور مثبت با احساسات منفی و اعتیاد اینترنتی ارتباط دارد و احساسات منفی با اعتیاد به اینترنت ارتباط مستقیم دارد.

[Downloaded from childrightsjournal.ir on 2026-11-16]

غلامعلی‌لواسانی، رحمانی و حجازی (۱۳۸۹)، پژوهشی تحت عنوان رابطه وابستگی به اینترنت با هیجان‌خواهی و پنج عامل بزرگ شخصیت در دانشجویان دانشگاه تهران انجام دادند. بدین منظور ۱۷۹ نفر از دانشجویان (۱۰۹ دختر، ۷۰ پسر) در مقطع کارشناسی به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی مورد بررسی قرار گرفتند. یافته‌ها نشان داد که بین وابستگی به اینترنت با نمره کل هیجان‌خواهی و نیز زیرمقیاس‌های بازداری‌زدایی و حساسیت به کسالت، رابطه معنی‌دار مثبت وجود دارد. نتایج تحلیل رگرسیون همزمان نشان داد که با حضور همزمان تمام متغیرهای پیش‌بین، می‌توان ۲۴٪ تغییرات وابستگی به اینترنت را تبیین کرد. حسن‌زاده (۱۳۸۹) در پژوهشی تحت عنوان رابطه بین استفاده افراطی از فناوری (اعتیاد به اینترنت و پیامک) و وضعیت آموزشی و روانی دانش‌آموزان به این نتیجه رسید که بین دو متغیر استفاده افراطی از اینترنت و پیشرفت تحصیلی رابطه معنادار وجود ندارد؛ همچنین بین دو متغیر استفاده افراطی از پیامک و پیشرفت تحصیلی رابطه معنادار وجود ندارد؛ اما بین دو متغیر استفاده افراطی از اینترنت و احساس تنهایی رابطه معنادار وجود داشت. روحانی (۱۳۹۰) در پژوهشی تحت عنوان بررسی میزان اعتیاد به اینترنت و رابطه آن با انگیزه تحصیلی و رشد اجتماعی دانش‌آموزان دوره متوسطه استان مازندران بین انگیزه تحصیلی و اعتیاد به اینترنت همبستگی منفی ۰.۲۲ را محاسبه نمود. بیدختی (۱۳۹۱) با مقایسه معدل دانش‌آموزان بین دو سال تحصیلی به عنوان نشان‌دهنده پیشرفت تحصیلی نشان داد که بین اعتیاد به اینترنت و پیشرفت تحصیلی همبستگی معنادار و منفی ۰.۶۷ وجود دارد. بین دانش‌آموزان دختر و پسر از نظر میزان استفاده از اینترنت تفاوت معنادار وجود دارد و میانگین استفاده از اینترنت در پسران بالاتر از دختران است. هم‌چنین، ویژگی‌های شخصیتی از عوامل مؤثر و پیش‌بینی‌کننده در استفاده از اینترنت است.

بنابراین، وابستگی کودکان و نوجوانان به اینترنت منجر به بروز مشکلات روحی و روانی برای آنها می‌شود. علاوه بر این، مشکلات اجتماعی از جمله کاهش روابط اجتماعی فرد، از بین رفتن شبکه‌های اجتماعی فرد و نزول کمیت و کیفیت رابطه با

[Downloaded from childrightsjournal.ir on 2026-11-16]

والدین و اعضای خانواده، دوستان، همسالان و... را در پی دارد. پیامدهایی از جمله افت تحصیلی، افت موقعیت شغلی نیز از این دست هستند. بنابراین در این پژوهش با توجه به اهمیت کانونی ساختار و نهاد خانواده در همه‌ی جوامع، بخصوص جامعه‌ی ایران به عنوان جامعه‌ای خانواده‌مدار یه دنبال شناسایی وضعیت وابستگی به اینترنت در بین دختران دبیرستانی شهر تهران و بررسی رابطه یا اثرگذاری وابستگی به اینترنت در بین دختران دبیرستانی شهر تهران بر رابطه والد-فرزندی آنها و تأثیر وابستگی به اینترنت بر رابطه مادر- فرزندی و پدر- فرزندی افرادِ مورد مطالعه هستیم.

چهارچوب مفهومی نظری

۱- خانواده و رابطه با والدین

خانواده اولین و مهم‌ترین واحد اجتماعی است که هر نوزاد پس از تولد در آن پا می‌گذارد و با آن آشنا می‌شود. شاید این اجتماع به ظاهر کوچک و بی‌اهمیت به نظر می‌رسد اما تأثیراتی که خانواده بر شکل‌گیری شخصیت هر فرد دارد بی‌شک انکارناپذیر است. در خانواده، کودک، چگونگی روابط با بزرگترها، کوچکترها و روابط اجتماعی و... را یاد می‌گیرد. همچنین کودک طریقه‌ی مواجهه با مسائل و مشکلات، احترام، عطوفت، خشونت و پرخاشگری را می‌آموزد. طبق نظر مینوچین (۱۹۷۴)، خانواده رحمی است که فرد در آن شکل می‌گیرد و رشد می‌کند. حوزه‌ای است که نیرومندترین ارتباطات عاطفی در آن شکل می‌گیرد و زمینه‌ای است که در آن زندگی فرد نمایش داده می‌شود و فرد در آن اولین تجارب خود را در ارتباط با روابط بین فردی تجربه می‌کند. حفظ ارتباط مثبت بین والدین و نوجوان، می‌تواند یادگیری نوجوان را درباره‌ی مسائل مرتبط با شایستگی‌های اجتماعی تسهیل کند. زیرا روابط متقابل با خانواده، نوجوان را به سوی اجتماعی‌شدن سوق می‌دهد. اختلالات و مشکلات رفتاری از جمله اعتیاد و وابستگی به اینترنت ممکن است منجر به رابطه‌ی نامطلوب و ناسالم فرزندان و والدین شود (۱۲).

[Downloaded from childrightsjournal.ir on 2026-11-16]

۲- وابستگی به اینترنت

وابستگی به اینترنت به گستره‌ی وسیعی از مشکلات رفتاری و مهار کردن انگیزه‌ی استفاده از اینترنت اشاره می‌کند و رفتاری وسواسی یا آرزوی برقراری پیوند یا حتی نمودی از انتقال یا بازتاب روابط و یا رفع نیاز قلمداد می‌شود (۱۳). تاکنون اصطلاحات متعددی در زمینه‌ی آسیب‌شناسی اینترنت به کار رفته است؛ از قبیل اعتیاد به اینترنت، وابستگی به اینترنت و اعتیاد به تکنولوژی (۱۴). متخصصان با واژه‌ی اعتیادآفرینی ناشی از استفاده‌ی زیاد، در زمینه فضای‌مجازی چندان موافق نیستند. به نظرگلدبرگ، «اختلال اعتیاد به اینترنت» این ذهنیت را در افراد ایجاد می‌کند که گویی فرد، معتاد به هروئین یا ماده‌ای واقعاً اعتیادزا است. اگر بخواهیم استفاده‌ی نامتعادل از هر چیزی را اعتیاد بنامیم، در این صورت فردی که کتاب زیاد مطالعه می‌کند نیز باید معتاد به کتاب محسوب گردد؛ بنابراین، به جای آن ترجیح می‌دهند از واژه‌ی «وابستگی به اینترنت» "Internet dependency" استفاده نمایند (۱۰) .

وابستگی به طور کلی به معنی خوگرفتن و عمل اتوماتیک‌وار و بدون تفکر تعریف می‌گردد اما در معنای اخص کلمه، تعلق یا تمایل غیرطبیعی یا مداومی که شخص نسبت به یک موضوع یا ماده پیدا می‌کند، تعریف می‌گردد. وابستگی به اینترنت را می‌توان به عنوان «نوعی استفاده از اینترنت که منجر به ایجاد مشکلات روان‌شناختی، خانوادگی، اجتماعی، تحصیلی و حرفه‌ای در زندگی افراد می‌شود» تعریف نمود. افرادی هستند که ارتباط با دنیای مجازی اینترنت را جذاب‌تر از واقعیت‌های زندگی روزمره تفسیر می‌کنند. اکثر افراد وابسته به اینترنت اعتراف می‌کنند که زمانشان هنگام استفاده از اینترنت سریع‌تر گذشته و با صمیمیت زودهنگام و احساس بی‌قیدی در روابط اینترنتی مواجه شده‌اند. آنها معمولاً بیش ازحد درگیر رابطه‌های مجازی شده و احتمال اینکه به مسائل غیراخلاقی نیز آلوده شوند، بسیار است (۱۵).

جاذبه‌ی اینترنت باعث شده است تا بسیاری از جوانان به جای تعامل با همسالان و والدین، کامپیوتر را برگزینند. این همنشینی با کامپیوتر به مرور زمان تجربه‌ی شیرین در جمع بودن را از فرد می‌گیرد (۱۶). چراکه دوستی اینترنتی خیلی سریع اهمیت و

[Downloaded from childrightsjournal.ir on 2026-11-16]

جایگاه روابط خانوادگی را می‌گیرد و این وابستگی در اکثر موارد منجر به بی‌ثباتی در روابط خانوادگی می‌شود (۱۷). در این میان طبق آمار، نوجوانان به طور ویژه‌ای در معرض خطر هستند. تنوع‌طلبی و نوجویی، از ویژگی‌های این محدوده‌ی سنی است که نوجوانان را به مصرف‌کننده‌ی عمده‌ی این تکنولوژی تبدیل می‌کند. در سال‌های اخیر شاهد تغییر شکلِ گذران اوقات فراغت نوجوانان بوده‌ایم که اثرات زیان‌باری را به همراه داشته است (۱۸). بروز وابستگی به اینترنت در نوجوانان، مشکلات درسی، اجتماعی، خانوادگی، روان‌شناختی و جسمانی ایجاد می‌نماید و باعث تغییرات خلقی و عاطفی قابل ملاحظه‌ای می‌گردد (۱۹). به گفته‌ی نادی و سجادیان (۱۳۸۸) نیز، وابستگی به اینترنت، به عنوان سازه‌ای که مشتمل بر سطوح اجتماعی، روان‌شناختی، عاطفی و جهانی است، برای درگیر کردن فرد در اختلالات اجتماعی و روانی ظرفیت بسیار بالایی دارد؛ و می‌تواند مشکلات و عوارض بدنی و همچنین پیچیدگی‌ها و مشکلات ارتباطی در خانواده را برای فرد به وجود آورد (۲۰).

وابستگی به اینترنت جنبه‌های مختلفی دارد که مهمترین آنها وابستگی به چت Chat و سکس مجازی virtual sex است. وبلاگ گردی و جستجوی بیش از حد هر یک از محیط‌های اینترنتی که افراد به آن وابسته می‌شوند، دارای آثار خاصی است که از مهمترین آنها می‌توان به از دست دادن روابط خانوادگی اشاره کرد. استفاده‌ی طولانی مدت از اینترنت باعث از دست رفتن ارتباط رودرروی افراد با یکدیگر می‌شود. هرچند وابستگی به اینترنت نسبت به دیگر انواع اعتیادها شناخته شده نیست، اما بدلیل تأثیر ناسالمی که بر روابط خانوادگی و آداب معاشرت بین افراد می‌گذارد، خطرناک است و باید به صورت اصولی درمان شود (۲۱).

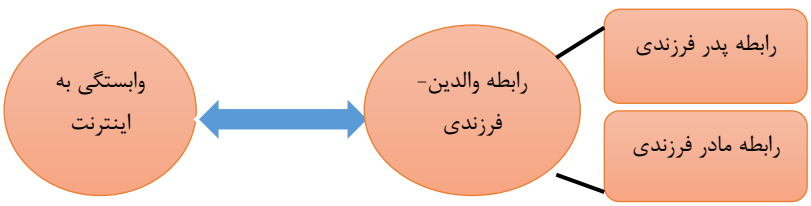
خانواده اولین نهادی است که نوجوانان در آن رشد می‌کنند و مورد حمایت مادی و معنوی والدین و سایر اعضای خانواده قرار می‌گیرند. طبیعی است اگر رابطه‌ی فرزندان و والدین معیوب باشد، ناهنجاری‌های اجتماعی روانی بروز می‌کند. این در حالی است که رسانه‌ها یا وسایل ارتباط جمعی یکی از مهمترین عوامل ایجادکننده فاصله‌ی اجتماعی بین نسلی به‌شمار می‌آیند (۲۲).

[Downloaded from childrightsjournal.ir on 2026-11-16]

کرات Kraut (۱۹۹۹) در تحقیق خود به این نتیجه رسید که نوجوانانی که از تماس اجتماعی کناره‌گیری می‌کنند، از اینترنت به عنوان ابزاری برای فرار از واقعیت استفاده می‌کنند. همچنین این افراد به علت مراجعه‌ی مکرر به فضای مجازی، زمان کمتری را با خانواده خود می‌گذرانند (۱۱). هر چه کاربر اینترنتی احساس کند که در محیط اینترنت بیشتر مورد پذیرش است احتمالاً باعث خواهد شد که بر ارزش‌های خانواده مؤثر واقع شود و همچنین هر چه کاربران، بیشتر وارد بحث و مناظره گروهی (چت) شوند احتمالاً باعث مطرح کردن موضوعات خود با محیط‌های تعاملی اینترنت می‌شوند و کمتر مسائل خویش را با خانواده مطرح می‌کنند که این امر باعث کم اهمیت‌شدن ارزش‌های خانواده در نزد فرد می‌شود (۲۳).

آسیب ارتباطی ناشی از حضور رسانه‌ها، بیشتر در دو نوع ارتباط، بروز می‌کند. یکی، ارتباط بین فرزندان و والدین و دیگری که ارتباط بین زن و شوهر است. تجربیات نشان می‌دهند که هر اندازه ارتباط میان فرزندان و والدین به دلیل تغییر مخاطب کاهش یابد، پیوند عاطفی و هیجانی و همچنین همگونی شناختی میان اعضای خانواده نیز کاهش می‌یابد و فاصله‌ی اجتماعی آنها بیشتر می‌شود. این موضوع انسجام گروه را به مخاطره می‌اندازد. میزان استفاده از اینترنت و اتاق‌های چت نیز در برخی کشورها بیشتر از این گزارش شده است. به طوری که ورود کاربران در اتاق‌های چت به عنوان زندگی دوم second life مطرح شده است (۲۴). هرچند بیشتر افراد از فواید اینترنت آگاه هستند اما تأثیرات جانبی منفی آن در نوجوانان نیز همیشه موضوع بحث بوده است.

مدل نظری و فرضیه‌های پژوهش

[Downloaded from childrightsjournal.ir on 2026-11-16]

مدل (۱): مدل نظری پژوهش

- وابستگی به اینترنت با رابطه والدین- فرزندان رابطه منفی و معکوس دارد.
- وابستگی به اینترنت با رابطه پدر- فرزندی رابطه منفی و معکوس دارد.
- وابستگی به اینترنت با رابطه مادر- فرزندی رابطه منفی و معکوس دارد.

مقیاس یا شاخص‌های پژوهش

برای جمع آوری داده‌ها در این پژوهش از دو پرسشنامه استفاده نمودیم. «پرسشنامه‌ی وابستگی به اینترنت» (IAT) که شامل۲۰ مؤلفه می‌باشد. این پرسشنامه، میزان و شدت وابستگی به اینترنت را نیز می‌سنجد. این پرسشنامه دارای مقیاس فاصله‌ای است (۲۵ و ۲۶). دامنه نمرات بین صفر تا ۱۰۰ می‌باشد که نمرات بالاتر نشانه وابستگی بیشتر به اینترنت است. روایی Validity آزمون با استفاده از نظر متخصصان تأیید، و پایایی reliability آن با استفاده از روش ضریب آلفای کرونباخ جهت محاسبه اعتبار پرسشنامه انجام شده است و برای این پرسشنامه ضریب ۰/۸۰ به دست آمده است که نشانگر ثبات بالای این آزمون است.

«مقیاس رابطه والد-فرزندی» (PCRS) یک ابزار ۲۴ سؤالی برای سنجیدن نظر نوجوانان درباره رابطه آنان با والدین‌شان است که توسط فاین، مورلند و شوبل Fine Moreland & Sehwebel (۱۹۸۳) تهیه شده است (۲۷). این مقیاس دارای ۲۴ سؤال و شامل ۲ بخش است؛ یکی برای سنجش رابطه فرزند با مادر و یکی هم برای سنجش رابطه فرزند با پدر. عوامل متفاوتی در فرم‌های مربوط به پدر و مادر بارز شده است. این عوامل برای پرسشنامه‌ی پدر چنین است: عاطفه‌ی مثبت، با پدر بودن، ارتباط یا گفت و شنود. عوامل پرسشنامه‌ی مادر نیز: عاطفه مثبت، سر درگمی در نقش، همانندسازی و ارتباط یا گفت‌وشنود هستند. مقیاس رابطه والدین- فرزندان از گروه‌های شناخته شده و روایی پیشین بهره‌مند است. «مقیاس رابطه والدین- فرزندان» با ضرایب آلفای۰/۸۹ تا ۰/۹۴ برای خرده مقیاس‌های مربوط به پدر و آلفای کلی ۰/۹۶ و ضرایب

[Downloaded from childrightsjournal.ir on 2026-11-16]

آلفای ۰/۶۱(همانندسازی) تا ۰/۹۴ برای خرده مقیاس‌های مربوط به مادر و نیز آلفای کلی ۰/۹۶، که از همسانی درونی عالی و اعتبار بالایی برخوردار است، ۷۷٪ بدست آمد. لازم به توجه است که بر اساس نظر متخصصان و صاحب‌نظران، مقیاس‌های مورد استفاده، برای سنجش و پژوهش در بستر و زمینه‌های اجتماعی و فرهنگی جامعه‌ی ایران مناسب است؛ گزینش آنها نیز بر اساس نظر متخصصان بوده است.

روش تحقیق

رویکرد پژوهش حاضر کمی و روش پژوهش، پیمایش است. در این نوع پژوهش رابطه یا همبستگی دو یا چند متغیر سنجیده می‌شود. پژوهشگر، جامعه آماری را همه دانش‌آموزان دختر دبیرستانی منطقه شش تهران انتخاب نمود که در سال تحصیلی ۹۸- ۹۹ در مدارس دولتی مشغول به تحصیل بودند.

در این پژوهش، نویسنده برای انتخاب نمونه از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی استفاده نمود. بدین منظور ابتدا لیست دبیرستان‌های دخترانه دولتی منطقه شش تهران شامل ۱۲ دبیرستان تهیه، سپس در مرحله دوم از میان ۱۲ مدرسه، به طور تصادفی ۶ دبیرستان انتخاب و در مرحله سوم به طور تصادفی از هر دبیرستان دو کلاس و در مجموع ۳۰۰ دانش‌آموز جهت نمونه‌گیری انتخاب شدند.

تحلیل یافته‌ها

در این قسمت به ارائه‌ی داده‌ها و تجزیه تحلیل آنها در دو بخش شاخص‌های توصیفی و استنباطی می‌پردازیم.

[Downloaded from childrightsjournal.ir on 2026-11-16]

جدول(۱) شاخصه های توصیفی متغیرهای پژوهش						
شاخص متغیر		تعداد	کمینه	بیشینه	میانگین	خطای استاندارد
وابستگی به اینترنت		۲۷۱	۰	۷۴	۱۷/۹۸۸۹	**۱۷/۹۳۳۹**
رابطه والدین- فرزندی	رابطه با پدر	۲۷۱	۲۴	۱۹۱/۰۰	۹۷/۷۴۵۷	**۲۹/۸۳۹۹**
	رابطه با مادر	۲۷۱	۵۰	۳۱۶/۰۰	۱۳۷/۰۶۸۶	**۳۸/۵۷۸۸**

همانطور که در جدول(۱) مشاهده می‌شود، میانگین وابستگی به اینترنت در افراد نمونه ۱۷/۹۸ با انحراف معیار ۱۷/۹۳۳ ارزیابی شده است. در این نمونه، میانگین رابطه پدر- فرزندی برابر ۹۷/۷۴ با انحراف معیار ۲۹/۸۳ ارزیابی شده است که در رابطه مادر- فرزندی با انحراف معیاری برابر ۳۵/۵۷، این میانگین به ۱۳۷/۰۶، می‌رسد.

با توجه به اینکه رابطه والدین- فرزندان شامل دو مؤلفه‌ی رابطه‌ی پدر- فرزندی و رابطه‌ی مادر- فرزندی می‌باشد و هر یک از این مؤلفه‌ها نیز دارای خرده مقیاس‌های مربوط به خود می‌باشند، در این قسمت به سنجش هریک از آنها می‌پردازیم.

جدول(۲) نتایج ضریب همبستگی پیرسون در مورد وابستگی به اینترنت با رابطه پدر- فرزندی	
وابستگی به اینترنت	**رابطه پدر- فرزندی**
ضریب همبستگی	-۰/۱۵۲*
سطح معناداری	۰/۰۱۲
تعداد	۲۷۱

* معناداری در سطح ۰/۰۵

با توجه به داده‌های جدول فوق، نظر به اینکه مقدار r = -۰/۱۵۲ به دست آمده، در رابطه بین وابستگی به اینترنت با رابطه‌ی پدر-فرزندی در دانش‌آموزان دختر دبیرستانی

[Downloaded from childrightsjournal.ir on 2026-11-16]

در سطح ۰/۰۵ معنادار است. به عبارت دیگر رابطه بین وابستگی به اینترنت و رابطه دانش‌آموزان با پدر به صورت معکوس معنادار می باشد و هر چه میزان وابستگی به اینترنت بیشتر باشد، رابطه‌ی دانش‌آموزان با پدر کاهش می‌یابد.

ابعاد رابطه‌ی پدر- فرزندی شامل سه مؤلفه می‌باشد که با توجه به نتایج ارائه شده در جدول (۳) به هر یک از آنها پرداخته می‌شود. نتایج همبستگی خرده مقیاس‌های مربوط به وابستگی به اینترنت با رابطه پدر- فرزندی بدین شرح است:

جدول(۳) نتایج ضریب همبستگی پیرسون در مورد رابطه وابستگی به اینترنت با مؤلفه های رابطه پدر- فرزندی

رابطه پدر- فرزندی	وابستگی به اینترنت		
	ضریب همبستگی	سطح معناداری	تعداد
عاطفه مثبت پدرانه	-۰/۰۸۰	۰/۱۸۹	۲۷۱
صمیمیت پدرانه	-۰/۱۳۳*	۰/۰۲۹	۲۷۱
ارتباط یا گفت و شنود با پدر	-۰/۱۹۲**	۰/۰۲	۲۷۱

* معناداری در سطح ۰/۰۵

** معناداری در سطح ۰/۰۱

۱- عاطفه مثبت پدرانه: با توجه به داده‌های جدول (۳)، نظر به اینکه مقدار r=-۰/۰۸۰ است، رابطه بین وابستگی به اینترنت با عاطفه مثبت پدرانه در دانش‌آموزان دختر دبیرستانی در سطح ۰/۰۵ معنادار نیست؛ به عبارت دیگر بین وابستگی به اینترنت و عاطفه مثبت پدرانه دانش آموزان رابطه‌ی معنا داری وجود ندارد.

۲- صمیمیت پدرانه: با توجه به داده‌های جدول (۳)، با توجه به اینکه مقدار r= -۰/۱۳۳ است، رابطه بین وابستگی به اینترنت با رابطه صمیمانه‌ی پدرانه در بین دانش‌آموزان دختر دبیرستانی در سطح ۰/۰۵ معنادار است، به عبارت دیگر رابطه بین وابستگی به اینترنت و مؤلفه‌ی صمیمیت پدرانه در دانش‌آموزان به صورت معکوس

[Downloaded from childrightsjournal.ir on 2026-11-16]

معنادار می‌باشد و هر چه میزان وابستگی به اینترنت بیشتر باشد، رابطه‌ی صمیمانه‌ی دانش آموزان با والد پدر کاهش می‌یابد.

۳- ارتباط یا گفت وشنود با پدر(ارتباط پدرانه): طبق داده های جدول (۳)، باتوجه با اینکه مقدار r= -۰/۱۹۲ است، رابطه بین وابستگی به اینترنت با ارتباط یا گفت و شنود با پدر در دانش‌آموزان دختر دبیرستانی در سطح ۰/۰۵ معنادار است، به عبارت دیگر رابطه بین وابستگی به اینترنت و ارتباط یا گفت و شنود با پدر در دانش آموزان به صورت معکوس معنادار می‌باشد و هر چه میزان وابستگی به اینترنت بیشتر باشد، میزان ارتباط یا گفت وشنود با پدر کاهش می‌یابد.

جدول(۴) نتایج ضریب همبستگی پیرسون در مورد ارتباط وابستگی به اینترنت با رابطه مادر- فرزندی

وابستگی به اینترنت	رابطه‌ی مادر-فرزندی
ضریب همبستگی	-۰/۱۷۲**
سطح معناداری	۰/۰۰۵
تعداد	۲۷۱

** معناداری در سطح ۰/۰۱

رابطه بین وابستگی به اینترنت با رابطه مادر- فرزندی در دانش‌آموزان دختر دبیرستانی در سطح ۰/۰۵ معنادار است. به عبارت دیگر رابطه بین وابستگی به اینترنت و رابطه دانش‌آموزان با مادر به صورت معکوس معنادار می‌باشد و هر چه میزان وابستگی به اینترنت بیشتر باشد، رابطه‌ی دانش‌آموزان با مادر کاهش می‌یابد. نتایج همبستگی خرده مقیاس های مربوط به وابستگی به اینترنت با رابطه مادر- فرزندی نیز بدین شرح است:

[Downloaded from childrightsjournal.ir on 2026-11-16]

جدول(۵) نتایج ضریب همبستگی پیرسون در مورد رابطه وابستگی به اینترنت با مؤلفه های رابطه مادر- فرزندی

رابطه مادر-فرزندی	وابستگی به اینترنت		
	ضریب همبستگی	سطح معناداری	تعداد
عاطفه مثبت مادرانه	-۰/۱۵۳*	۰/۰۱۱	۲۷۱
آزردگی و سردرگمی در نقش	-۰/۰۹۹	۰/۱۰۳	۲۷۱
همانندسازی با مادر	-۰/۰۶۹	۰/۲۵۷	۲۷۱
ارتباط یا گفت وشنود با مادر	-۰/۱۹۲*	۰/۰۲	۲۷۱

* معناداری در سطح ۰/۰۵

۱) عاطفه مثبت مادرانه: طبق داده های جدول (۵)، مقدار r= -۰/۱۵۳ می‌باشد بنابراین رابطه بین وابستگی به اینترنت با عاطفه مثبت مادرانه در دانش‌آموزان دختر دبیرستانی در سطح ۰/۰۵ معنادار است، به عبارت دیگر رابطه بین وابستگی به اینترنت و عاطفه مثبت مادرانه در دانش آموزان به صورت معکوس معنادار می‌باشد و هر چه میزان وابستگی به اینترنت بیشتر باشد، عاطفه مثبت مادرانه در آنها کاهش می‌یابد.

۲) آزردگی و سردرگمی در نقش: با توجه به داده‌های جدول (۵)، و اینکه مقدار r= -۰/۰۹۹ است، رابطه بین وابستگی به اینترنت با آزردگی و سردرگمی در نقش دانش‌آموزان دختر دبیرستانی در سطح ۰/۰۵ معنادار نیست، به عبارت دیگر بین وابستگی به اینترنت و آزردگی و سردرگمی در نقش رابطه معناداری وجود ندارد.

۳) همانندسازی با مادر: با توجه به داده‌های جدول (۵)، مقدار r= -۰/۰۶۹ است، لذا رابطه بین وابستگی به اینترنت با همانندسازی در دانش‌آموزان دختر دبیرستانی درسطح ۰/۰۵ معنادار نیست، به عبارت دیگر بین وابستگی به اینترنت و همانندسازی رابطه معناداری وجود ندارد.

۴) ارتباط یا گفت وشنود با مادر(ارتباط مادرانه): طبق داده‌های جدول (۵)، باتوجه با اینکه مقدار r= -۰/۱۶۷ است، رابطه بین وابستگی به اینترنت با ارتباط یا گفت وشنود با مادر در دانش‌آموزان دختر دبیرستانی در سطح ۰/۰۵ معنادار است، به

[Downloaded from childrightsjournal.ir on 2026-11-16]

عبارت دیگر رابطه بین وابستگی به اینترنت و ارتباط یا گفت وشنود با مادر در دانش آموزان به صورت معکوس معنادار می‌باشد و هر چه میزان وابستگی به اینترنت بیشتر باشد، میزان ارتباط یا گفت و شنود با مادر در دانش آموزان کاهش می‌یابد.

نتیجه‌گیری

اینترنت، وسیله‌ای است که با وجود عمر کوتاه خود توانسته تأثیرات بسیاری بر زندگی جوامع بگذارد اما استفاده نامناسب از آن منجر به پیدایش برخی آسیب‌ها از جمله پدیده وابستگی به اینترنت شده است. نتایج پژوهش حاضر نشان داد بین وابستگی به اینترنت و رابطه‌ی والدین- فرزندان ارتباط معناداری وجود دارد و هر چه میزان وابستگی به اینترنت در دختران دبیرستانی افزایش یابد، رابطه‌ی آنها با والدین کاهش می‌یابد.

فرض و ایده‌ی اصلی پژوهش مبنی بر اینکه وابستگی نوجوانان به اینترنت منجر به کاهش رابطه‌ی والد فرزندی آنها می‌شود مورد تأیید قرار گرفته است. بنابراین طبق یافته‌های پژوهش حاضر، در میان مؤلفه‌های رابطه‌ی پدر- فرزندی، مؤلفه‌های صمیمیت پدرانه و ارتباط پدرانه، رابطه‌ی معناداری با وابستگی به اینترنت از خود نشان دادند. بر اساس نتایج، هر چه که افراد وابستگی بیشتری به اینترنت داشته باشند میزان صمیمیت و ارتباط آنها با پدرشان کمتر می‌شود. علاوه بر این می‌توان گفت که این موضوع بر اساس قاعده‌ای دو طرفه در روابط همبستگی، بیان می‌کند زمانی که صمیمیت و رابطه‌ی نوجوانان دختر با پدرشان کمتر می‌شود احتمال وابستگی آنها به اینترنت بیشتر می‌گردد. این موضوع در حقیقت بیانگر احتمال روآوری نوجوانان به اینترنت بخصوص در زمانی است که رابطه‌ی پدر- فرزندی قوی نداشته باشند و نیز بیانگر احتمال جایگزین کردن اینترنت به جای روابط اجتماعی با والدین در دنیای واقعی توسط نوجوانان است. بنابراین، این مطالب می‌تواند دلالت بر اهمیت نقش پدران در تعاملات اجتماعی با دختران نوجوانشان داشته باشد.

[Downloaded from childrightsjournal.ir on 2026-11-16]

در بین مؤلفه‌های مادر- فرزندی نیز مؤلفه‌ی ارتباط مادرانه و عاطفه‌ی مثبت مادرانه، ارتباط معناداری با وابستگی به اینترنت از خود نشان دادند. زمانی که ارتباط نوجوانان با مادر کمتر باشد و همچنین روابط عاطفی مادر با فرزند کمتر باشد این امر منجر به وابستگی به اینترنت در بین دختران نوجوان شده و بالعکس آن نیز صادق است؛ به این معنی که وابستگی به اینترنت در بین دختران نوجوان منجر به کاهش روابط آنها با مادرانشان و همچنین کاهش عاطفه‌ی مثبت مادری نسبت به نوجوانان است.

بنابراین با تأمل اندکی می‌توان دریافت که هرچه مدت زمان صرف شده در فضای مجازی و اینترنت بیشتر باشد از میزان تماس فرد با دنیای واقعی و کیفیت آن کاسته می‌شود.

در این راستا پیشنهاد می‌گردد که دوره‌های آموزش و سواد رسانه‌ای برای نوجوانان بخصوص دانش‌آموزان، در مدارس یا انجمن‌ها برگزار گردد. علاوه بر این، توجه والدین به نوجوانان برای درک بیشتر و همراهی آنها منجر به کاهش فاصله‌ی روحی و روانی در بین آنها شده و منجر به افزایش روابط بین نوجوانان و والدین می‌گردد.

[Downloaded from childrightsjournal.ir on 2026-11-16]

References

1. Danaei Moghadam D. The study of the effect of Internet addiction on the study rate of postgraduate students in library and information science of Tehran universities. M.Sc. Thesis. Tehran Iran: Faculty of Educational Sciences and Psychology. Shahid Beheshti University; 2011.

2. Mohseni M, Duran B, Sohrabi MH. Effects of Internet use on social isolation of Internet users (Café Net Users in Tehran). Iranian Journal of Sociology. 2006; 28: 72-95.

3. Keramati Moghadam R. The relationship between Internet dependence and the value system of individuals among incoming master's students in 2003. M.A. Thesis. Tehran Iran: Shahid Beheshti University; 2005.

4. Department for Economic and Social Affairs. World population prospects: the 2012 revision. Population division of the department of economic and social affairs of the United Nations Secretariat.

5. IRNA News Agency. 11 million and 408 students are present in Shad Network. interview with Hassan Al-Husseini. Head of the Student Education Network program. October 4, 2016. NC: 84064085.

6. Mashreq News Agency. The latest statistics of Iranian cyberspace users. May 26, 2017. NC: 850425.

7. Tabnak News Agency. Statistics of Students in Social Networks. Interview with Siddiq Mirzaei. Secretary of the Union of Student Islamic Associations. August 28, 2017. N.ID: 716649.

8. ILNA News Agency. More than 80% of Iranian youth use the Internet. August 12, 2017. NC: 522070.

9. Karim Beigi A. Ictna information base. June 3, 2013. NC: 55417. Available at: http://www.ictna.ir/id/055417

10. Pouralamdary P. The relationship between process and family content and harmful use of the Internet with my identity in third year

[Downloaded from childrightsjournal.ir on 2026-11-16]

high school students in Tehran. M.Sc. Thesis. Tehran Iran: Shahid Beheshti University; 2012.

11. Moeidfar S, Habibpour K, Ganji A. Study of the phenomenon of addictive use of the Internet among adolescents and young people in Tehran. Journal of Media Social Sciences. 2007; 16(3): 68-39.

12. Atkinson et al. Psychology. translated by Mohammad Naghi Braheni et al.. Vol. 2. Tehran: Roshd Publishing; 1989.

13. Mohammadi H, Varmaziar M, Mohammadi, O. Survey of Internet addiction and cyberspace among youth and adolescents. The First National Congress on Cyberspace and Emerging Social Injuries. Ministry of Cooperatives. Labor and Social Welfare: 2012; Tehran, IR.

14. Ahmadi Kh, Abdul Maleki H, Afcardeir B, Seyed Esmaili F. The role of family factors in the type and extent of Internet use. Journal of Behavioral Sciences. 2010; 4(4): 333-327.

15. Pourshahriari M. Comparison of Depression, Social Isolation and Family Relationships between Female and Non-Internet Female Students in Tehran High Schools. Psychological Studies. 2006; 3(2): 49-64.

16. Bagheri Benjar A, Heshmati MR, Kermani B. Determining the effect of Internet addiction on academic failure among students of Shahed University of Tehran. The First National Student Conference on Social Factors Affecting Health: 2010 October 21-22; Tehran, IR.

17. Fenichel M. Internet Addiction: Addictive Behavior, Transference or More?. 2003. Available at: www.fenichel.com.addiction.shtml

18. Nawabakhsh M, Hashemnejad F, Zadeshampour V. A study of the effects of internet and mobile in changing the identity of 15-29 years old people in Mazandaran province. Specialized Journal of Sociology. 2010; 1(1): 145-17.

19. Farshbaf Khoshnazar I. The study of the relationship between attachment styles and emotional intelligence with problematic use of the Internet in high school students. M.A. Thesis. Tehran Iran: Faculty

[Downloaded from childrightsjournal.ir on 2026-11-16]

of Educational Sciences and Psychology. Shahid Beheshti University; 2011.

20. Nadi MA, Sajjadian E. Analysis of the relationship between personality traits and Internet dependence on the quality of life of Internet cafes users in Isfahan, Behavioral Sciences Research. 2009; 8(1): 45-34.

21. Malekahmadi H, Jafarian A. Pathology of Internet Addiction (Case Study: Shahin Shahr Esfahan). Encyclopedia of Social Sciences Tarbiat Modarres. 2011: 93-116.

22. Saei M. Media and Values. Radio Specialized Monthly. 2010; 8(50): 30-24.

23. Zanjanizadeh H, Mohammad Javadi A. The effect of the Internet on family values among high school students in District 3 of Mashhad. Iranian Journal of Sociology. 2004; 6(2): 121-146.

24. Bahramian O. The study of children's social distance from parents and the factors affecting it. M.A. Thesis. Tehran Iran: Faculty of Literature. Shahid Beheshti University; 2012.

25. Young KS. Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder. Cyber Psychology & Behavior. 1998; 1(3): 237–244.

26. Young KS. Caught in the net: How to recognize the signs of internet addiction--and a winning strategy for recovery. John Wiley & Sons; 1998 Feb 27. p.181-231.

27. Fine MA, Moreland JR, Schwebel AI. Long-term effects of divorce on parent–child relationships. Developmental Psychology. 1983; 19(5): 703.

[Downloaded from childrightsjournal.ir on 2026-11-16]